

**KANCELARIA
SENATU**

BIURO ANALIZ, DOKUMENTACJI
I KORESPONDENCJI

Warszawa, dnia 7 lipca 2020 r.

BADK.DPK.133.105.2020 GK

P10-68/20	Data wpływu petycji 1 czerwca 2020 r.
	Data sporządzenia informacji o petycji 30 czerwca 2020 r.

**PRAWA KONSUMENTA,
RENTY STRUKTURALNE W ROLNICTWIE,
OCHRONA PRZECIWPOŻAROWA,
KODEKS CYWILNY**

TEMAT

UPORZĄDKOWANIE I UAKTUALNIENIE TREŚCI PRZEPISÓW

WNOSZACY PETYCJE: petycja indywidualna

Sebastian Adamowicz.

PRZEDMIOT PETYCJI:

Podjąć inicjatywę ustawodawczą dotyczącą zmian o charakterze porządkującym w następujących ustawach:

- z dnia 30 maja 2014 r. o prawach konsumenta zmiana art. 39 ust. 2,
- z dnia 26 kwietnia 2001 r. o rentach strukturalnych w rolnictwie zmiana art. 2 pkt 5, art. 9 ust. 3 i art. 9 ust. 6,
- z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej zmiana art. 7 ust. 2,
- z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny zmiana art. 228, art. 405, art. 440, art. 444 § 1 zd. 2, art. 447, art. 656 § 1, art. 828 § 1 zd. 2 i art. 985.

UZASADNIENIE WNOSZACEGO PETYCJE:

1. Zmiana w ustawie z dnia 30 maja 2014 r. o prawach konsumenta odnosi się do uchylonego przepisu o bankowym tytule egzekucyjnym. Autor wnosi o zastąpienie liczby „20” liczbą „19”.

2. Zmiany w ustawie z dnia 26 kwietnia 2001 r. o rentach strukturalnych w rolnictwie odnoszą się do nieistniejącej instytucji – Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa.

3. Zmiany w ustawie z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej dotyczą zastąpienia wyrazów „jednostki badawczo-rozwojowe” wyrazami „instytuty badawcze”. Autor wskazuje, iż jednostki badawczo-rozwojowe już nie istnieją.

4. Zmiany dotyczące ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny:

- uchylić art. 228 w związku z tym, że zdaniem autora petycji przepis nadmiernie uprzywilejowuje Skarb Państwa. Ponadto, wnoszący petycję podkreśla, że wskazany przepis nie został usunięty w nowelizacji kodeksu w 1990 r. w wyniku przeoczenia.

- zmienić art. 405 tak, aby otrzymał on brzmienie: „Kto bez podstawy prawnej uzyskał korzyść majątkową kosztem innej osoby, obowiązany jest do wydania korzyści w naturze, a gdyby to nie było możliwe albo nadmiernie utrudnione, do zwrotu jej wartości.”,

- w art. 440 usunąć słowa „między osobami fizycznymi”,

- w art. 444 § 1 zd. 2 i w art. 447 słowo „inwalida” zastąpić słowami „niezdolny do pracy”,

- w art. 656 § 1 dodać zapis o gwarancji udzielanej przez wykonawcę robót budowlanych,

- w art. 828 § 1 zd. 2 słowo „zakład” zastąpić słowem „ubezpieczyciel”, co związane

jest z nowelizacją z 2007 r.,

o uzupełnić art. 985 poprzez dodanie na końcu przepisu wyrazów „albo jednostka samorządu terytorialnego”.

STAN PRAWNY:

Ustawa z dnia 30 maja 2014 r. o prawach konsumenta (Dz. U. z 2020 r. poz. 287 ze zm.) w **art. 39 ust. 2** stanowi, że w wypadku przekazywania konsumentowi informacji w formie głosowych komunikatów telefonicznych nie stosuje się przepisów ust. 1 pkt 6-8 oraz pkt 10-20, jeżeli konsument udzieli na to wyraźnej zgody. Przedsiębiorca jest obowiązany zamieścić w komunikacie informacje o prawie konsumenta do żądania przedstawienia informacji, o których mowa w tych przepisach oraz sposobie ich uzyskania.

Ustawa z dnia 26 kwietnia 2001 r. o rentach strukturalnych w rolnictwie (Dz. U. z 2018 r. poz. 872) w **art. 2 pkt 5** zawiera definicję przekazania gospodarstwa rolnego. Jest to odpłatne lub nieodpłatne przeniesienie własności gruntów wchodzących w skład tego gospodarstwa, w drodze umowy, na rzecz osoby fizycznej lub prawnej albo jednostki organizacyjnej nieposiadającej osobowości prawnej, jak też przejęcie tych gruntów na własność Skarbu Państwa, decyzją Prezesa Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa.

Na mocy **art. 9 ust. 3** przejęcie nieruchomości, o których mowa w ust. 1 („Na wniosek rolnika, który nie ma możliwości przekazania całości lub części gospodarstwa rolnego na warunkach określonych w art. 6 i art. 8, wskazane we wniosku nieruchomości wchodzące w skład tego gospodarstwa przejmuje się nieodpłatnie na własność Skarbu Państwa”), następuje w drodze decyzji Prezesa Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa.

Zgodnie z **art. 9 ust. 6** Agencja Własności Rolnej Skarbu Państwa gospodaruje przejętymi nieruchomościami na zasadach określonych w przepisach o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa.

Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1372 ze zm.) w **art. 7 ust. 1** stanowi, że wyroby służące zapewnieniu bezpieczeństwa publicznego lub ochronie zdrowia i życia oraz mienia, wprowadzane do użytkowania w jednostkach ochrony przeciwpożarowej oraz wykorzystywane przez te jednostki do alarmowania o pożarze lub innym zagrożeniu oraz do prowadzenia działań ratowniczych, a także wyroby stanowiące podręczny sprzęt gaśniczy, mogą być stosowane wyłącznie po uprzednim uzyskaniu dopuszczenia do użytkowania.

W myśl ustępu 2 tego artykułu dopuszczenia do użytkowania wyrobów, o których mowa w ust. 1, zwane dalej „dopuszczeniami”, w formie świadectwa dopuszczenia, wydają jednostki

badawczo-rozwojowe Państwowej Straży Pożarnej, wskazane przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych.

Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz. U. z 2019 r. poz. 1145 ze zm.) w **art. 228** wskazuje, że przepisy określające prawa i obowiązki samoistnego posiadacza w dobrej wierze od chwili, w której dowiedział się on o wytoczeniu przeciwko niemu powództwa o wydanie rzeczy, stosuje się także w wypadku, gdy samoistny posiadacz rzeczy będącej przedmiotem własności państwowej został wezwany przez właściwy organ państwowy do wydania rzeczy.

Art. 405 stanowi, że kto bez podstawy prawnej uzyskał korzyść majątkową kosztem innej osoby, obowiązany jest do wydania korzyści w naturze, a gdyby to nie było możliwe, do zwrotu jej wartości.

Art. 440 wskazuje, że w stosunkach między osobami fizycznymi zakres obowiązku naprawienia szkody może być stosownie do okoliczności ograniczony, jeżeli ze względu na stan majątkowy poszkodowanego lub osoby odpowiedzialnej za szkodę wymagają takiego ograniczenia zasady współżycia społecznego.

Art. 444 § 1 stanowi, że w razie uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia naprawienie szkody obejmuje wszelkie wynikiłe z tego powodu koszty. Na żądanie poszkodowanego zobowiązany do naprawienia szkody powinien wyłożyć z góry sumę potrzebną na koszty leczenia, a jeżeli poszkodowany stał się inwalidą, także sumę potrzebną na koszty przygotowania do innego zawodu.

Art. 447 wskazuje, że z ważnych powodów sąd może na żądanie poszkodowanego przyznać mu zamiast renty lub jej części odszkodowanie jednorazowe. Dotyczy to w szczególności wypadku, gdy poszkodowany stał się inwalidą, a przyznanie jednorazowego odszkodowania ułatwi mu wykonywanie nowego zawodu.

Art. 656 § 1 określa, że do skutków opóźnienia się przez wykonawcę z rozpoczęciem robót lub wykończeniem obiektu albo wykonywania przez wykonawcę robót w sposób wadliwy lub sprzeczny z umową, do rękojmi za wady wykonanego obiektu, jak również do uprawnienia inwestora do odstąpienia od umowy przed ukończeniem obiektu stosuje się odpowiednio przepisy o umowie o dzieło.

Art. 828 § 1 stanowi, że jeżeli nie umówiono się inaczej, z dniem zapłaty odszkodowania przez ubezpieczyciela roszczenie ubezpieczającego przeciwko osobie trzeciej odpowiedzialnej za szkodę przechodzi z mocy prawa na ubezpieczyciela do wysokości zapłaconego odszkodowania. Jeżeli zakład pokrył tylko część szkody, ubezpieczającemu

przysługuje co do pozostałej części pierwszeństwo zaspokojenia przed roszczeniem ubezpieczyciela.

Art. 985 wskazuje, że wykonania polecenia może żądać każdy ze spadkobierców, jak również wykonawca testamentu, chyba że polecenie ma wyłącznie na celu korzyść obciążonego poleceniem. Jeżeli polecenie ma na względzie interes społeczny, wykonania polecenia może żądać także właściwy organ państwowy.

INFORMACJE DODATKOWE:

Ustawa z dnia 30 maja 2014 r. o prawach konsumenta w art. 39 ust. 2 stanowi, iż w wypadku przekazywania konsumentowi informacji w formie głosowych komunikatów telefonicznych nie stosuje się przepisów ust. 1 pkt 6-8 oraz pkt 10-20 (...). Przepis odwołuje się do art. 39 ust. 2 pkt 20, który został uchylony.

Ustawa z dnia 26 kwietnia 2001 r. o rentach strukturalnych w rolnictwie została zmieniona na podstawie ustawy z dnia 10 lutego 2017 r. - Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowym Ośrodku Wsparcia Rolnictwa (Dz. U. z 2017 r. poz. 624 ze zm.), która weszła w życie 1 września 2017 r. Art. 55 stanowi, że jeżeli przepisy niniejszej ustawy nie stanowią inaczej, ilekroć w odrębnych przepisach jest mowa o:

1) „Agencji Rynku Rolnego”, „Agencji Nieruchomości Rolnych” albo „Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa”, należy przez to rozumieć „Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa”;

2) „Prezesa Agencji Rynku Rolnego”, „Prezesa Agencji Nieruchomości Rolnych” albo „Prezesa Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa”, należy przez to rozumieć „Dyrektora Generalnego Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa”.

Nazewnictwo instytutów badawczo-rozwojowych wskazanych w **ustawie z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej** zostało zmienione na mocy art. 49 ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. Przepisy wprowadzające ustawy reformujące system nauki (Dz. U. z 2010 r. nr 96 poz. 620), która weszła w życie 1 października 2010 r. Art. 49 ust. 1 ustawy stanowi, że jednostki badawczo-rozwojowe działające na podstawie ustawy z dnia 25 lipca 1985 r. o jednostkach badawczo-rozwojowych, które uzyskały kategorię 1, 2, 3, 4 lub 5 na podstawie przepisów ustawy z dnia 8 października 2004 r. o zasadach finansowania nauki, stają się instytutami badawczymi w rozumieniu ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o instytutach badawczych. Do jednostek tych stosuje się przepisy art. 32 ust. 2.

Sąd Najwyższy w odniesieniu do **art. 228 Kodeksu cywilnego**, w wyroku z dnia 5 listopada 2010 r. (sygn. akt I CSK 3/10) orzekł, że domniemanie istnienia dobrej wiary

wywołujące określone skutki w zakresie roszczeń właściciela przeciwko posiadaczowi o wynagrodzenie za korzystanie z rzeczy (art. 224 § 1, 228 k.c.) odnosi się zarówno do posiadacza samoistnego jak i zależnego (art. 230 k.c.). Domniemanie to jest wzruszalne, ale ciężar jego obalenia spoczywa na dochodzącym roszczenia, który z przypisania złej wiary pozwanej wywodzi korzystne dla siebie skutki prawne. Również **Sąd Apelacyjny w Poznaniu** w wyroku z dnia 4 grudnia 2019 r. (sygn. akt I AGa 171/19) potwierdza, iż do obalenia domniemania nie jest wystarczające wykazanie, że dobra wiara budzi wątpliwości, ale konieczne jest udowodnienie istnienia złej wiary. Podkreślić zatem należy, że ciężar dowodu wg przepisów spoczywa również na Skarbie Państwa.

Odnosząc się do **art. 405 Kodeksu cywilnego** i możliwości wprowadzenia zapisu dotyczącego nadmiernego utrudnienia zwrotu korzyści w naturze, wskazać należy, że stwierdzenie „nader utrudnione” występuje m.in. w art. 338 i art. 561. Prawo polskie nie definiuje „nadmiernego utrudnienia”, ale w orzecznictwie występuje ono dość często. Sąd Apelacyjny w Białymstoku w uzasadnieniu wyroku z dnia 26 października 2012 r. (sygn. akt I ACa 470/12) wskazuje, że „(...) Przede wszystkim wskazać trzeba, że z uprawnienia zawartego w art. 322 k.p.c. Sąd może skorzystać wówczas, gdy niewątpliwa jest zasadność dochodzonego roszczenia, a po wyczerpaniu wszystkich dostępnych dowodów okaże się, że ścisłe udowodnienie żądania jest niemożliwe lub nader utrudnione (...)”. Również ETS używa wskazanego określenia, np. wyrok ETS w sprawie San Giorgio, pkt 14 stanowi, że niedopuszczalne jest stawianie podatnikom takich wymagań dowodowych, które powodowałyby, że roszczenie o zwrot stawałoby się niemożliwe lub nadmiernie utrudnione.

Usunięcie z art. 440 Kodeksu cywilnego słów „między osobami fizycznymi” powodowałoby powstanie następującego zapisu: „W stosunkach ~~między osobami fizycznymi~~ zakres obowiązku naprawienia szkody może być stosownie do okoliczności ograniczony, jeżeli ze względu na stan majątkowy poszkodowanego lub osoby odpowiedzialnej za szkodę wymagają takiego ograniczenia zasady współzycia społecznego”.

Postulowane zmiany określić w ramach **art. 444** i **art. 447 Kodeksu cywilnego** - Słownik Języka Polskiego PWN definiuje inwalidę jako człowieka, który utracił całkowicie lub częściowo zdolność do pracy. Warto też zauważyć, że Kodeks pracy posługuje się pojęciem osoby niezdolnej do pracy i w żadnym przepisie nie występuje słowo „inwalida”.

Zmianę **art. 656 Kodeksu cywilnego** należy rozważyć w powiązaniu z art. 638, który stanowi, że do odpowiedzialności za wady dzieła stosuje się odpowiednio przepisy o rękojmi przy sprzedaży. Odpowiedzialność przyjmującego zamówienie jest wyłączona, jeżeli wada

dzieła powstała z przyczyny tkwiącej w materiale dostarczonym przez zamawiającego. Treść § 2 tego artykułu zakłada, że jeżeli zamawiającemu udzielono gwarancji na wykonane dzieło, przepisy o gwarancji przy sprzedaży stosuje się odpowiednio.

Beata Ruszkiewicz w komentarzu¹ wskazuje: „Na mocy komentowanego przepisu w kwestiach w nim określonych możliwe jest stosowanie do umowy o roboty budowlane właściwych przepisów regulujących umowę o dzieło. Zastosowanie znajdą art. 635-638, 644. Ze względu na kolejne odesłanie z art. 638 odpowiednie zastosowanie znajdą także przepisy art. 556 i n. w zakresie dotyczącym odpowiednio rękojmi za budynek [K. Zagrobelny, w: E. Gniewek (red.), Kodeks..., 2006, s. 1067]. Nie stosuje się natomiast do umowy o roboty budowlane art. 639-643 i 646. Jednak w wyniku nowelizacji z 2010 r. do Kodeksu cywilnego wprowadzono przepis art. 649⁴ § 1, którego treść odpowiada w odniesieniu do sytuacji stron umowy o roboty budowlane treści art. 639 [T. Sokołowski, w: A. Kidyba (red.), Kodeks cywilny, t. 3, cz. szczególna, 2010, komentarz do art. 656, uwaga 1].”

Co do zmiany w **art. 828 Kodeksu cywilnego**, nie ma przeciwwskazań do zmiany słowa „zakład” na „ubezpieczyciel”, zgodnie z nowelizacją ustawy z dnia 8 sierpnia 2007 r. (Dz. U. z 2007 r. nr 83, poz. 557). Zmiana nie została wprowadzona prawdopodobnie w wyniku przeoczenia, gdyż występowała w projekcie nowelizacji ustawy i została zmieniona we wszystkich innych miejscach.

Odnosząc się do zmiany **art. 985 Kodeksu cywilnego** - możliwość wskazania jednostki samorządu terytorialnego jako organu, który może żądać wykonania polecenia, możliwe jest zastosowanie per analogiam komentarza dr. Piotra Sławickiego² do art. 784 k.p.c.: „W art. 784 k.p.c. wskazano, że jednym z podmiotów, które mogą być autorami danego tytułu egzekucyjnego, jest organ administracji państwowej. Nie może budzić wątpliwości, że obecnie – szczególnie w kontekście obowiązywania Konstytucji RP – przepis ten obejmuje organy administracji publicznej, a więc zarówno rządowej, jak i samorządowej (K. Flaga-Gieruszyńska [w:] Kodeks..., s.1394; za stosowaniem komentowanego przepisu per analogiam do organów administracji publicznej zob. P. Telenga [w:] Kodeks..., s. 203).”

OPRACOWAŁA

Gabriela Kopania

WICEDYREKTOR

Danuta Antoszkiewicz

¹ „Kodeks cywilny. Komentarz” Ciszewski J. (red.), Jędrej K., Karaszewski G., Knabe J., Nazaruk P., Ruszkiewicz B., Sikorski G., Stępień-Sporek A., wyd. LexisNexis, 2014

² „Postępowanie klauzulowe. Art. 776–795 k.p.c. Komentarz”, Sławicki P., Sławicki P., wyd. WKP, 2020